

Min begyndelse til søs af Ole Møller

Jeg gik i Fjerritslev Folke og Realskole og var ikke så glad for at gå i skole, det var særligt mit dansk som jeg havde problemer med, jeg kunne ikke rigtig finde ud af placeringer af r og d, men syntes selv at jeg klarede mig godt i de fleste andre fag så nær som i sang, på en eller anden måde havde jeg altid ønsket mig at blive udlært KOK, det var nok fordi min mor var rigtig god til at lave mange forskellige retter mad.

Det var rederiet J. Lauritsen der havde søgt Hovmester elever til deres skoleskibe og for at komme i betragtning hertil skulle man gennem en psykotekniskprøve som foregik i København, de skulle bruge ca. 24 elever.

Dagen oprandt min far og mig tog til Hovedstaden, på dette tidspunkt havde vi en Opel Olympia, turen gik over Grenå / Hundested linien.

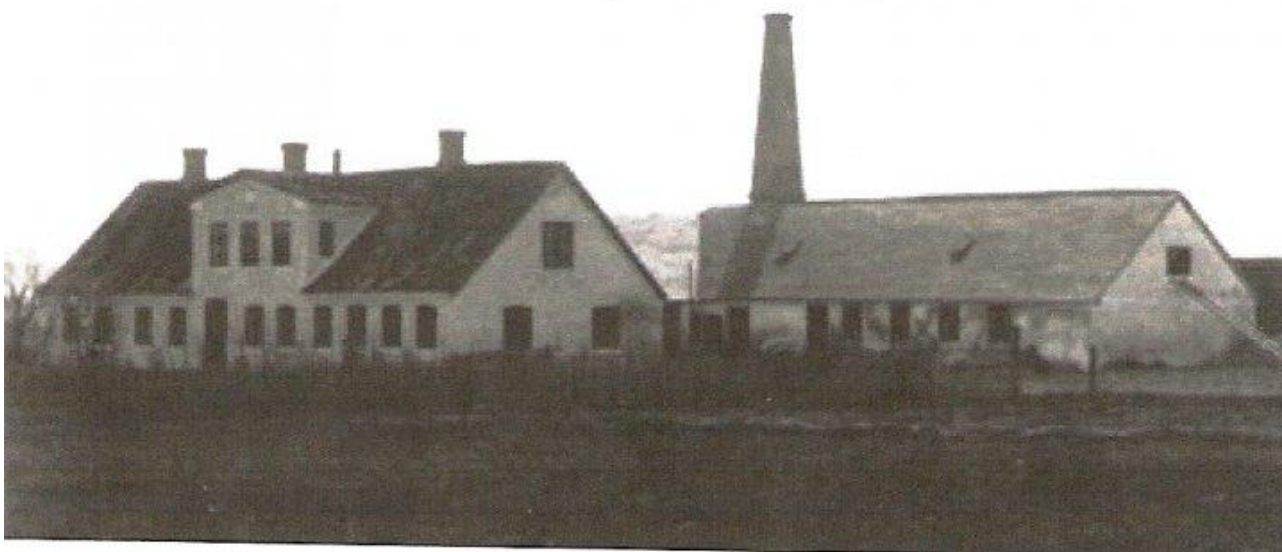
Ved den psykotekniskprøve skulle vi lave nogle regnestykker herefter skulle der skrives nogle ord, så var vi til praktiske opgaver som at flytte en mønt med hul i over et stykke ståltråd, uden at ramme tråden, eller sammenligne nogle billeder.

Til sidst til en samtale hos et par personer en Lærer og en fra Rederiet, vi blev spurgt om alt, der blev her efter taget mål af os til uniform i det tilfælde at man blev fundet egnet, og så kunne man godt tage hjem.

Vi besøgte samtidig min fars familie, min farmor og hans to søstre i København, han havde også haft en bror, men han var omkommet under den spanske borgerkrig som dansk frivillig.

Da vi atter var hjemme var der igen skolegang, der blev set efter post hver dag, jeg er opvokset i en lille landsby uden for Fjerritslev der hedder Klim, her gik jeg også i skole til 6 klasse, så blev jeg optaget til Realskolen i Fjerritslev, min mor havde egen Damefrisørsalon og min far arbejde som snedker/tømmer han byggede huse og lavede reparationer rundt omkring, han havde sit eget værksted i den gård som vi boede på.

Gården var et gammelt uldspinderi, jeg mener også at de lavede koste og andre småting, min far havde renoveret gården og lagt centralvarme ind, en dejlig sted at tænke tilbage på.

Endelig kom svaret, jeg var blevet optaget og skulle påmønstre Manja Dan i Brunsbittel i Tyskland ved udmundingen af Kieler Kanalen til Nordsøen. Jeg ville blive opsamlet af en bus på Kolding station den 14 april 1960, jeg fik samtidig en pakke med mine uniformer i silke kaki tøj med en logo på og en rigtig sømandstrøje, jeg blev en rigtig smart sejler.

Først skulle Jeg have fat i en Søfartsbog og det skulle ske i Ålborg, jeg skulle lægeundersøges og på mønstringskontor, det var lige op til en højtide og i sidste øjeblik, men ved lodder og trisser lykkedes det. Hjem til Klim igen, det foregik med jernbanen.

Dagen oprandt og jeg skulle til at tage afsked med min mor og bror, min far og naboen skulle køre til Kolding med mig.

På dette tidspunkt var der ikke noget der hed motorvej, nej det var ud af de danske landeveje og når du bor i Hanherred var der ikke så mange veje at vælge, så vi måtte over Aggersund broen (der var Astrids min kones onkel brovagt, men det vidste jeg ikke på dette tidspunkt) gennem Løgstør, Viborg og Vejle før vi ankom til Kolding.

Bussen ankom og jeg fik en plads i bussen og så gik turen til Tyskland, da vi ankom til Brunsbittel var Manja Dan en ½ dag forsinket og vi blev derfor indlogeret på et hotel, hvor vi spiste og skulle overnatte, meget tidlig næste morgen blev vi vækket, vi skulle påmønstre i slusen når Manja Dan skulle ind i Kieler Kanalen dette var meget stressende, de gamle elever skulle samtidig afmønstre og vi blev sat ind i dagligdagens arbejde før Manja Dan sejlede videre mod Polen.

Den første dag gik med at finde ud af hvordan og hvad man skulle, jeg blev sat til at gøre rent nede ved Matroserne.

Der skulle redes køjer vaskes gulve gøres toiletter og badeværelser rent, vi var alle trætte efter rejsen, men det var bare med at komme i gang.

Jeg kan huske at jeg så ud af køjet og det så ud som om der stod en ko lige uden for, men den stod inde på bredden af kanalen, det var et underligt syn, jeg var jo til søs.

Om eftermiddagen var der skolegang, vi havde to lærer med, den ene hed Østergård, jeg har glemt den andens navn, de skulle holde os i ørerne og det skal jeg lige love for at der blev gjort, vi havde mange regler der skulle holdes, for det første var vi De`s med alle de overordnede, på værelserne boede vi to sammen og alt skulle ligge i vores skabe på bestemte måder, vi måtte ikke læse i cowboy bøger, kun i skønlitteratur, der skulle være ro på værelserne kl 22 lyset skulle være slukket kl 23.

Dagen begyndte med vækning kl 5,30, op og gøre sig klar til dagens arbejde, kl 6 startede arbejdsdagen kl 6,30 morgenkaffe kl 8 morgenmad kl 10 kaffepause kl 12 middagsmad mellem 12,30 og 14.30 pause kl 15 eftermiddagskaffe mellem 15,30 og 17 skibskendskab kl 17,30 aftensmad og kl 19 til kl 21 skolegang, jeg mener at der var fri om søndagen fra skolegang og skibskendskab, men arbejdet skulle passes på et lavere niveau.

Vi var delt op i to hold, da vi boede i hver sin side af skibet, var holdene bagbordside og styrbordside, jeg boede i bagbordside, en gang om ugen skulle der vaskes tøj.

Tirsdagen var det bagbordsside og om onsdagen styrbordside, der blev udvalgt to personer fra hvert hold som vaskemænd og det gik så på skift hver uge, når tøjet blev afleveret til vask blev det talt, for at se hvad hver enkelt elev kom med af tøj.

Vi skulle stille med et bestemt antal brugt for hver dag i ugen, hvis der manglede et stykke blev man sendt op efter et rent stykke tøj, som blev vasket med.

Når det så var vasket og tørret skulle hver enkelt selv afhente det i tørrerummet, og alt skulle stryges i vores fritid.

I dagligdagen havde vi to styrmandsaspiranter (personer der var i lære som styrmænd) de var vores lærermester i hvordan vi skulle arbejde og være behjælpelig med alt fra a til z, det var også dem der holdt øje med at reglerne ombord blev overholdt.

Den ene hed Finne til efternavn, blev senere præst og gift med Marie (også kaldt Marie målmand) hun var telegrafist på en af de andre Dan både.

Når der var skafning (Spisetid) i vores messe sad vi ved to borde, vores lærer sad ved enden af hvert bord og ved den anden ende af det ene bord sad en af skibets officer, ingen gik i gang med at spise før der var sagt værsgo.

Vores Kaptajn hed Svend Aage Kehler, hans søn Kurt Kehler har jeg arbejdet sammen med på Mols Linien, hovmester hed Damgård ham har jeg senere mødt på Fyn og i Nykøbing Mors, letmatrosen hed Henry Pedersen, ham har jeg boet nabo til i Ebeltoft.

Manja Dan sejlede med papir fra Finland og ned til landene ved Middelhavet, hvorefter vi havde forskellige last med tilbage feks. sand fra Tunesien til Kalundborg eller jern erts fra Spanien til Edinburgh.

Vi sejlede ud af Kieler Kanalen og forsatte til Gdansk i Polen et meget lukket land, der stod vagtposter alle steder, ingen af os elever fik lov til at komme i land, vi havde også nok at gøre med at finde os tilrette man var jo kommet til søs.

Bare jeg så vand var jeg søsyg, det var ikke sjov den første 1½ måneder når vi forlod havn og det blæste lidt var jeg syg, men ingen kære mor det var med at holde ud, skulle man vaske gulv havde man 2 pøse (gulvspand) med, en til at vaske gulvet med den anden til at kaste op i. Hvis man var ude på dækket for at skulle kaste op, så skulle man huske at stå i læsiden ellers fik du det hele i hovedet igen, det var en hård tid, men pludselig under en storm nede i Middelhavet havde jeg vænnet mig til det, nu var der andre der var blevet søsyge og det var sådan at når der vippede meget, lavede kokkene altid sulemad feks: Guleærter og noget i den retning, lugten derfra var meget kvalm, det var ikke lige det man ønskede sig på dette tidspunkt.

På den første tur til Finland skulle vi til Helsinki, der skulle vi laste papir, det forgik på denne måde at vi ikke fik fyldt hele lasten i denne havn, så vi skulle videre til flere andre papirfabrikker langs kysten for at få hel last.

Når vi lå i havn kunne 6 af eleverne komme i land om aftenen, vi skulle altid være ombord igen kl 23 så det var kun hver anden aften der var landlov.

Da havnene altid lå langt uden for byerne ca.3km måtte man gå eller køre med hvem der kom forbi og vi var altid i uniform så alle vidste hvor vi kom fra, vi var da også til sommer bal, det var en mærkelige måde det foregik på, herrerne i den ene side af salen damerne i den anden side af salen, damerne stod i rækker og man skulle tage den der stod forrest, der blev lagt mange taktiske manøvrer for at få den man helst ville danse med.

Vores kok der var dansker, var gift med en fra Finland, han var en rigtig flink fyr og styrede kabyssen med et stort overblik, han havde en koksmat samt et par af hovmestereleverne til at hjælpe sig, man skal huske at når vi sejler til søs er der stor krav til maden, det skal være sundt og varieret, om morgenen var der æg med bacon, pålægs fade, ostefade, marmelade brød og smør, til middag altid 3 retter mad, til aftensmad skulle der mindst være 3 lune retter + 7 pålægsretter, herudover var der alle mellemmåltiderne.

Der var nok at lave man skal huske der var ingen bagerbutik i nærheden, så der skulle også bages brød.

Når vi havde været rundt på kysten og havde fået lastet gik turen mod Middelhavet ned gennem Østersøen gennem Kieler Kanalen, ud i Nordsøen gennem den engelske kanal, hvor vi kunne se de hvide klipper inde på Dover og ud i Biscayen, et forfærdeligt uroligt farvand, bølgerne kom rullende ude fra Atlanten i sådan nogle dovne bevægelser, skibet rullede fra den ene side til den anden og hvis der også var stormvejr, var

Manja Dan helt levende, alt skulle være stuvet godt af vejen og man havde nok i at holde fast i køjen, alt larmede og gyngede, det tog ca.16 timer at passer Biscayen.

Første anløb Barcelona i Spanien her skulle alt losses, det to et par dage, jeg kan huske at vi var ude at bade, og om aftenen var der landlov, vi var rundt at se på byen jeg blev væk fra de andre, det var ikke godt, jeg måtte selv til at finde ned til Manja Dan.

Jeg tog bestik af en statue der stod nede på havnen som jeg kunne se, når jeg havde gået et stykke tid var denne statue bag ved mig igen, på dette tidspunkt var jeg klar over at hvis jeg skulle være ombord til kl 23 skulle der ske et eller andet.

Jeg henvendte mig til en betjent på engelsk for at spørge om vej, han forstod ikke en skid, så det var fagter og alt mulig hvad jeg kunne finde på for at gøre mig forståelig, på et tidspunkt tog han mig med på politistationen, der var der en der forstod mig, de var så flinke at jeg blev kørt ned til havnen og nåede ombord til tiden, hvorimod de andre kom ½ time for sent, de mistede så en landlov.

Vi forlod Barcelona sejlede til Marokko for at laste sand til Kalundborg, jeg tror det blev brugt til kunstgødning, herefter til Finland for at laste papir til Port Saint Louis du Rhone i Frankrig, da vi ankom hertil skulle der holdes bådøvelse.

De store redningsbåde blev firet i vandet og vi roede ud af floden og fik vendt da vi havde sejlet 10 minutter, der var sådan en strøm at det tog næsten en time for at komme tilbage.

Hver 14 dage skifter man arbejdes turnus ombord til en anden område, der var jo nogle områder der var mere attraktiv end andre, på et tidspunkt fik jeg broen og passagerkahytterne samt kaptajn og maskinmesterlukafer.

På broen var der mange messing ting og de skulle være blanke, jeg fandt hurtig ud af at Kaptajn Kehler holdt meget øje med det, han var jo ikke på broen hele tiden, men man fandt hurtig ud af hvornår han ankom på dagen, så var det bare med at stå med pudsekluden i hånden og gnide, det gav bonus engang imellem.

På et tidspunkt havde han familien med ude at sejle, der mødte jeg Kurt Kehler første gang, vi havde næsten passager med hele tiden, på et tidspunkt var der også tandlæge med, så alle fik ordnet deres tænder.

Når vi sejlede i ballast blev der lavet sport nede i lastrummene, der blev spillet fodbold og gjort gymnastik, jo vi skulle rigtig være i form.

Oppe ved siden af telegrafisten havde vi et mørkekammer, der lærte vi at fremkalde film og lave billeder, kun i sort og hvid, rummet blev også brugt som telefon boks, når vi nærmede os Danmark kunne vi få lov til at ringe hjem over radioen feks. Blåvand radio.

Jeg kan huske en episode hvor jeg ringede hjem uden for den danske kyst nærmere bestemt Jammerbugten som er en del af Hanherred, min mor var oppe ved en der kunne modtage kortbølge radio, hendes søn sejlede også, hun havde fortalt min mor at der var meget radio trafik fra Manja Dan.

De havde rigtig siddet og lyttet, da der blev sagt der også ville komme en samtale til Klim nr. 15 min mor ud af døren, ind på centralen ved siden af og sagde hun var på vej hjem.

Det nåede hun, og så kunne hun fortælle mig en hel del ting der skulle ske når vi kom til Kalundborg feks. at hele besætningen skulle på Holbæk sygehus og røntgen fotograferes, da vores telegrafist som var sygeafmønstret tidligere måske havde haft tuberkulose, jeg tror nok jeg fik hende forklaret at man ikke måtte snakke om det man hørte på kortbølge radioen, men vi kom på Holbæk sygehus alle sammen.

Vi var også på flere udflugter i de forskellige lande vi ankom til, medens vi var ombord.

I Frankrig gik turen ind til storbyen Arles, vi så det store amfiteater og meget andet eks. den gamle bydel.

I Finland var vi ude på en idrætsskole hvor vi fik lov til at bruge alle deres faciliteter, de havde en uden døres svømme pøl og der skulle vi lære at springe ud fra 10 m vippen.

Der var besøg på glasfabrikker, papirfabrikker og meget andet.

Det var i forsommeren vi første gang var i Finland, på et tidspunkt blev vi hjulpet gennem is af en stor isbryder, som vi senere fik en rundvisning på, og i kan tro der var meget messing ombord på isbryderen og det skinnede, det var en stor oplevelser.

På en af turene var vi i Algeriet med papir og sener i Tunesien, ja Middelhavet blev besøgt mange gange, på en af turene var vi i Skotland, nærmere betegnelse Edinburgh, her skete der en forfærdelig ulykke, vores donkeymand (sjakbajs for motormænd) omkom, han havde været i land og om aftenen, da han så skulle ombord var han faldet ned af lejderen og blev først fundet dagen efter inde under molen.

Der var meget tidevand der, helt op til en 8-10 meter, så når man gik i land kunne rælingen være lige ud for kaj kanten og når man så skulle ombord igen måtte man entre ned af en stige, hvis ikke man var god til at holde balancen kunne man let falde ved siden af.

Efter ca. 6 mdr. skulle vi alle afmønstre og nye elever skulle påmønstre, skiftet foregik i Fredericia hvor vi var ankommet til fra Middelhavet, hvad vi havde med i lasten kan jeg ikke huske, men vi havde været der før så lasten var nok sand til kunstgødning.

Bestilling for borthavnet
Søfartsbog 106433 MK
for
667153
Møller
(Efternavn), med BLOKOGTAVER,
Ole
(Fornavn)

Fødselsdato: 1. april 1914
Fødested*): Gyverdal

Fredericia
Mønstringkontor

Ole Møller
(Efternavn og fornavn)

Signalement**):
Håret: lys blond Øjnene: blå
Legemsbygning: alen
Særlige kendetegn: 40000
Tatoveringer: ingen

*) Angives for Københavns og Jægersborgs vedkommende ved by og sogn, for landkommuners vedkommende ved sogn og amt, ellers by.
**) Tegn af den udstedende myndighed.

25565

106433 13
13. udg. af udflytningen side 6-21

A. Udmønstret fra den 11.4.1960 med
af M. S. "MANJA DAN"
af **Osby** (1932)
der ligger i **Bredby, Bredby**
Stilling ombord **Middelalder**
Skibsførelses navn **Ge. M. Møller**
Hvorhen skibet er bestemt **Polen s. v.**
Bredby, den 11.4.1960
Fredericia by
Mønstringkontor **1/10** **Oppe**

B. Har gjort tjeneste som **Messlarsing**
fra og med den 16. april 1960 til og med
den 5. oktober 1960 (alt 5 måneder 17 dage.)
5. oktober 1960 **Oppe**

C. Skibet har været udenfor indskrivnings fart

Afmønstret:
Fredericia, den 4. OKT. 1960
Mønstringkontor **Oppe**

1) Skibets type (MS, MS, fiskefart etc.)
2) Tjenesteglebsnavn for skibe under 20 reg. tonne se: Brevskuffen (Piloter),
Skibetsnavn etc.
3) Skibetsnavn tilsvarende udstedt.